

# L'arbre d'històries de Khaled Hosseini

**'I el ressò de les muntanyes' és la tercera novel·la de Khaled Hosseini. La gran popularitat de l'autor –38 milions d'exemplars venuts– no li impedeix presentar històries profundes, creïbles i molt ben estructurades. Ha concedit una entrevista a l'ARA a Milà, única parada europea de l'escriptor**

# a

## llegim

### 44-45

● Entrevista a l'assagista i acadèmic francès Marc Fumaroli ● Joan F. Mira publica 'El tramvia groc', un llibre de memòries

### 46-47

● 'El núvol missatger', un clàssic de la literatura en sànscrit ● RBA recupera les memòries del polític Claudi Ametlla



I EL RESSÒ DE LES MUNTANYES  
KHALED HOSSEINI  
EDICIONS 62 / SALAMANDRA  
TRAD. ALBERT NOLLA  
416 PÀG./20€

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

“Arribarà un dia en què l'Afganistan viurà en pau i podrem escriure novel·les de cinc-centes pàgines sense referir-nos als problemes que han castigat el país durant les últimes dècades”. Aquest és un dels desitjos de futur de Khaled Hosseini, que ha escollit com a única ciutat europea Milà, on ahir va presentar *I el ressò de les muntanyes* (Edicions 62 / Salamandra). L'autor, que viu als Estats Units des de fa 33 anys, va debutar fa tot just una dècada amb *El caçador d'estels*, una novel·la que va ser seguida per *Mil sols esplèndids* quatre anys després. L'última novetat, que va ser publicada en anglès al maig, acaba d'aparèixer en català.

En els tres llibres ressegueix alguns dels moments claus de la història recent de l'Afganistan: els deu anys de guerra amb la Unió Soviètica –que va causar la mort d'un milió de civils afganesos–, les guerres civils dels 90, l'etapa en què els talibans van tenir el poder i la intervenció dels Estats Units després de l'atemptat contra les Torres Bessones. A *I el ressò de les muntanyes* va una mica més enllà: la narració viatja endavant i endarrere durant més de seixanta anys –de finals de la dècada dels 40 fins al 2010– i és estructurada al voltant d'una desena de

capítols centrats, cadascun, en algun dels personatges.

Vestit amb camisa blanca i americana blau marí entallada, Hosseini respon a les preguntes amb decisió, havent tingut uns quants mesos per posar a lloc el devessall de sentiments, conflictes i cops de timó argumentals del llibre. “No és fins que tinc el primer esborrany escrit que començo a pensar en el que he fet –admet–. En aquest cas, el tema que recorre tot el llibre és la família. Cal tenir en compte que vaig créixer en un país on la genealogia és el passat preferit i on, quan ets un nen, et reconeixen no pas pel teu nom sinó com a fill, nét o nebot d'algú”.

El punt de partida va ser la història de dos germans, l'Abdullah i la Pari, que fan un viatge amb el seu pare des de Shadbagh fins a Kabul per trobar-se amb l'oncle Nabi, que serveix a casa dels senyors Suleiman i Nila Wahdati. El lector no triga a saber que el motiu real de la visita és la venda de la Pari als Wahdati. Al primer capítol del llibre ja s'explica, en forma de relat tradicional,

**“UN ESCRIPTOR ROBA ELEMENTS DE LA VIDA DELS ALTRES”, RECONeix KHALED HOSSEINI**

com un camperol perd el seu fill: el jove és raptat per un *div* –temible figura mitològica persa–, que se l'emporta fins al palau on viu. El pare visita el monstre, que li farà una revelació que esdevé una idea central en tota la novel·la de Hosseini: “Quan has viscut tant com he viscut jo, t'adones que la crueltat i la benvolença no són sinó dos tons del mateix color”.

“El lector va retrobant-se amb l'eco d'aquesta frase al llarg de tota la novel·la. Un dels personatges és un senyor de la guerra que actualment trafica amb droga i que ocupa la propietat d'una família que es va haver d'exiliar al Pakistan –explica–. Al mateix temps, l'home dona diners i feina a la gent del poble i fins i tot finança una escola per a nenes”. A *I el ressò de les muntanyes* ningú no és del tot bo ni del tot dolent. “Poques persones són blanques o negres del tot: els tons grisos abunden més”.

**L'encant de la contradicció**

Bona part dels protagonistes de la novel·la són prou complexos per acabar exhibint capes contradictòries. “Nila Wahdati és el meu personatge preferit. La vaig anar descobrint lentament –diu Hosseini–. La primera vegada que apareix, és descrita com una burgesa de Kabul, que deixa anar frases condescendents i





## ESCRIURE SOBRE L'AFGANISTAN

**Un debut inesperat.** La primera novel·la de Hosseini, publicada el 2003 en anglès, va sorprendre els lectors gràcies a una història emotiva que recorre les últimes dècades de la història de l'Afganistan, des de la caiguda de la monarquia fins al règim talibà, passant per la intervenció militar soviètica i l'èxode de refugiats al Pakistan. El llibre arrenca amb l'amistat entre l'Amir i el Hassan, fill del criat del seu pare.



**Explicar un país des de les dones.** Si a *El caçador d'estels* Hosseini es fixava en dues generacions d'afganesos a partir de la visió d'un pare i un fill, a *Mil sols esplèndids* va provar d'aproximar-se a la història del seu país d'origen a través de dues dones. La primera és la Mariam, que arrossega l'estigma d'haver estat filla il·legítima. La segona és la Laila, que anys després haurà d'acceptar casar-se amb el marit de la Mariam.



que se sent insatisfeta. Més endavant en coneixem un altre vessant: és vista pel criat, el Nabi, que n'està enamorat. Així sabem que és una dona molt atractiva, seductora i fins i tot capaç de ser infidel. Vaig dedicar-li tot un capítol, ambientat als anys que ella passa a París. La Nila es revela com una dona feminista, progressista, cosmopolita, algú que no té por d'expressar-se. Però també és alcohòlica i inestable. I una mare terrible”.

Durant l'entrevista en què parla dels poemes que escriu, la Nila fa una afirmació contundent: “Crear significa destrossar la vida d'altres persones, convertir-los en participants involuntaris i indisposats”. ¿S'ha sentit mai així Khaled Hosseini quan escriu? “No m'atreviria a fer servir una paraula tan forta com *destruir*, però és cert que un escriptor roba elements de la vida dels altres –admet–. Si ara mateix fos en un bar milanès i al costat meu una dona retragués la infidelitat a la seva parella, no podria evitar fixar-m'hi. Potser al cap d'un temps –uns mesos o fins i tot anys– aquella història hauria pres una forma diferent a dins meu i acabaria ficada al pròxim llibre. L'escriptor té un punt d'ambivalència moral, quan agafa retalls de realitat i els insereix a la seva obra. És necessari separar tant com es pugui el que s'explica del que

**NASCUT L'ANY 1965 A KABUL, HOSSEINI VA MARXAR A FRANÇA ALS 11 ANYS AMB LA FAMÍLIA, I ALS 15 ES VA INSTALAR ALS ESTATS UNITS.**

ALLEN EYESTONE / EFE

s'ha viscut perquè ningú pugui sentir-se identificat”.

Per trobar l'origen del llibre *I el ressò de les muntanyes* cal anar fins a un record del pare de Hosseini. “Em va impressionar molt quan vaig saber que, no fa gaires anys, hi havia pares de les zones camperoles de l'Afganistan que havien de vendre els nens i les nenes a Kabul o enviar-los a ciutat perquè trobessin feina i s'espavilessin sols –fa memòria–. El pare em va explicar que això mateix ja es feia a la dècada dels 40, quan ell era jove”. Feia anys que Hosseini tenia una imatge recurrent al cap que podia ser l'inici d'una

novel·la: “Veia un pare que portava els dos fills petits en un carro. Un d'ells seria venut. La separació dels germans seria traumàtica”. L'escriptor va connectar les idees per crear l'Abdullah i la Pari, que viuen separats des que el seu pare, el Saboor, és obligat a vendre la nena als Wahdati. “Un dels temes importants del llibre és aprendre a sacrificar-se pel bé de l'altre. Tallar el dit per salvar la resta de la mà”.

### Un metge amb remordiments

Memòria i oblit són dos dels altres eixos amb què l'escriptor confronta els personatges. En el primer cas

hi ha, per exemple, la història de dos germans, Idris i Timur, que tornen a Kabul després de molts anys de viure als Estats Units. L'Idris es compromet a ajudar una nena que ha estat a punt de ser assassinada pel seu oncle, però quan torni a Califòrnia les coses canviaran. “Igual que jo, l'Idris és metge i queda molt impressionat quan torna al país on va néixer i es troba amb una realitat tan dura. El xoc encara és més fort quan torna a casa. De cop, la seva vida li sembla superflua i innecessària, però no serà capaç de complir la promesa que ha fet. En el meu cas, el viatge a l'Afganistan em va permetre tirar endavant una fundació que ajudés el meu país. No volia que el que havia viscut es convertís, al cap d'un parell o tres de mesos d'adaptació, en un record emotiu i res més”. Bona part dels personatges han d'aprendre a oblidar per poder tirar endavant. Si no ho aconsegueixen, poden acabar perjudicant els altres o a ells mateixos.

Un dels grans encerts de la novel·la és la seva estructura: la cronologia fracturada i la riquesa de protagonistes doten *I el ressò de les muntanyes* d'una ambició saludable, molt ben administrada. Per Hosseini, el llibre és “un arbre d'històries”. De cada branca en pengen fruits lluents i saborosos, que es mengen amb molt de gust. ♦

## UN 'BESTSELLER' AMB PEL·LÍCULA



*El caçador d'estels* va trigar un any a convertir-se en *bestseller*. Les vendes van començar a créixer exponencialment quan en va aparèixer l'edició de butxaca, l'any 2004. Dos anys després la novel·la ja superava els dos milions d'exemplars venuts. Ara ja en són set –només en anglès–, a més d'haver aconseguit 57 traduccions. L'any 2007 la pel·lícula homònima dirigida per Marc Forster va contribuir encara més a fer créixer la popularitat de l'escriptor d'origen afganès.